

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Ваня Александрова Герова-Нанкова, д.м.,
Клиника по гастроентерология, УМБАЛ "Царица Йоанна" – ИСУЛ,
Катедра по гастроентерология, Медицински университет – София

Със Заповед № Р-109-218 / 25. 05. 2022 г. на Ректора на Медицински университет-Варна съм избрана за член на Научното жури, а на основание Протокол №1 / 26. 05. 2022 г. съм определена да изготвя рецензия по процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ с кандидат:

Д-р Елена Панайотова Панайотова - Катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“ на Факултет по Медицина при Медицински университет –Варна
Тема на дисертацията: „Ролята на некроптозата при възпалителните чревни заболявания“

Област на висшето образование 7. „Здравеопазване и спорт“ по професионално направление 7.1. „Медицина“ и научна специалност „Вътрешни болести“

Научен ръководител: доц. д-р Антония Йорданова Атанасова, д.м.н.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Предоставеният ми комплект материали на хартиен и електронен носител е изрядно подготвен в съответствие с изискванията на ЗРАС в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

Включва следните документи:

- Заявление до Ректора на МУ-Варна за разкриване на процедура по защита на дисертационен труд
- Автобиография с подпис на докторанта
- Копие на дипломата за висше образование
- Копие на дипломите за специалност
- Заповеди за зачисляване и отчисляване с право на защита
- Протоколи от проведени докторантски минимума по специалност и по език
- Протокол от проведен Катедрен съвет за предварително обсъждане на дисертационният труд и взето решение за разкриване на процедурата и състав на научното жури

- Дисертационен труд
 - Автореферат
 - Списък на научните публикации и участия по темата на дисертацията
 - Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи
- Докторантът е приложил 3 пълнотекстови публикации в издания на МУ-Варна.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Елена Панайотова завършва Медицински университет – София през 2004 г., като през 2014 г. придобива специалност по „Вътрешни болести“, а през 2020 г. по „Гастроентерология“. През 2005 г. започва работа в УМБАЛ „Александровска“ - гр. София, а от 2009 г. до момента е лекар в УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна.

Преподавателската ѝ кариера в Медицински университет – Варна започва през 2013 г., като хоноруван асистент към Катедрата по Пропедевтика на Вътрешните болести, а от 2017 г. до момента е редовен асистент към същата Катедра.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Възпалителните заболявания на червата (ВЧЗ, Inflammatory Bowel Disease - IBD) са заболявания с нарастваща честота; засягат предимно млади хора в активна творческа възраст, а еволюцията им през целия живот води до значимо нарушение на гастроинтестиналните функции с последващи тежки увреждания. Отличителна черта е рецидивиращото възпаление на чревната лигавица, което може да засегне различни части на гастроинтестиналния тракт. Хроничният ход на ВЧЗ, възможните усложнения, необходимостта от продължително лечение, понякога и с по-мощни медикаменти и риск от допълнително проявени странични реакции и пр., влошават качеството на живот на пациентите и се отразяват негативно върху тяхната социална активност и работоспособност, което е свързано със значителни социално-икономически разходи.

Независимо от интензивните проучвания, етиологията и патогенезата на ВЧЗ все още остават ненапълно изяснени, което създава диагностични и терапевтични затруднения пред медицинските специалисти.

През последните години се натрупаха много доказателства в подкрепа на ключовата роля на нарушената чревна бариерна функция като първичен, генетично детерминиран дефект във възникването и персистирането на чревното възпаление при ВЧЗ.

За да се осигури структурна цялост и стабилност на мукозната бариера е необходимо клетъчната смърт на чревните епителни клетки да бъде строго регулирана. Скоросни експериментални изследвания идентифицират нов тип клетъчна смърт в чревния епител, наречена некроптоза, която води до възпаление, с характеристики подобни на ВЗЧ. Това предполага участието ѝ в патогенезата на тези заболявания.

За да се изясни ролята на некроптозата при ВЗЧ е необходимо провеждане на повече изследвания. Дешифрирането на ключови молекули, участващи в некроптозната клетъчна смърт, би осигурило не само нови диагностични подходи, но би допринесло и за изграждане на по-ефективни методи на лечение.

Целта и задачите на дисертационният труд са ясно и точно формулирани.

4. Познаване на проблема

Докторантът д-р Елена Панайотова познава отлично състоянието на проблема и оценява творчески литературния материал. Свидетелство за това е подробният литературен обзор, изготвен на базата на общо 283 литературни източника, от които 9 на кирилица и 274 на латиница, богато онагледен с фигури и снимки.

5. Методика на изследването

Избраните методи на изследване позволяват постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Елена Панайотова е структуриран съобразно процедурните изисквания. Съдържа 166 стандартни страници и е онагледен с 16 таблици, 90 фигури и 2 снимки.

Литературният обзор е подробен и добре структуриран. Написан е компетентно и ясно на 39 страници. Стилът на изложението е точен и показва добра езикова и медицинска култура. Анализът в края на обзора отразява нерешените въпроси по проблема и логично обосновава необходимостта и мотивацията за разработването на дисертационния труд.

Целта и поставените 5 задачи са в съответствие с избраната тема. Изследователската хипотеза е добре формулирана.

В ретроспективното проучване са включени 170 пациента, над 18 годишна възраст с поставена диагноза ВЧЗ (от които 85 пациента с болест на Крон и 85 с язвен колит),

както и 30 здрави контроли, преминали през структурите на УМБАЛ „Св. Марина“, ЕАД – Варна за периода от 2011г. – м.06.2020г.

Резултатите са систематизирани и подредени според поставените задачи в 6 подраздела на 60 страници. Онагледяването е на необходимото ниво.

Обсъждането е проведено според съвременните изисквания за структуриране на дисертационен труд, отделно по всяка една задача. Написано е компетентно и аргументирано, базирано на собствените резултати, в съпоставяне с литературните данни. Цитиранията са коректно отбелязани. Приложени са таблици и графики, получени след статистическата обработка на данните.

Заклучението и формулираните 11 извода са в пряка връзка с получените резултати.

Приносите разкриват съвременната насоченост на научния труд.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на дисертационният труд на д-р Панайотова са систематизирани и разделени в три групи: с теоретичен, практико-приложен и оригинален характер.

Най-голям интерес предизвикват приносите с оригинален характер.

1. За първи път в национален мащаб е направено изследване на ядрената експресия на RIPK3 при пациенти с ВЧЗ.

2. За първи път в национален и световен мащаб е доказана зависимостта между експресията RIPK3 и клиничната и ендоскопска активност на пациентите с ВЧЗ.

3. За първи път в национален и световен мащаб е изследвана ролята на експресията на RIPK3 като маркер за разграничаване на пациентите с ВЧЗ.

4. За първи път в национален и световен мащаб е оценена експресията на RIPK3 като прогностичен маркер за развитие на тежка болест и прогресия.

8. Преценка на публикациите по дисертационният труд

Публикациите и участията в научни форуми са разпределени както следва: 3 пълнотекстови публикации, 2 резюмета и 2 участия в научни форуми. Във всички д-р Панайотова е първи автор.

9. Лично участие на докторанта

По мое мнение личното участие на докторанта д-р Панайотова в проведеното дисертационно изследване е безспорно и формулираните приноси и получени

резултати са лична заслуга на д-р Панайотова и на научния ѝ ръководител доц. д-р Антония Атанасова, д.м.н.

10. Автореферат

Авторефератът на д-р Панайотова е изготвен според процедурните изисквания и отразява основните резултати и научните приноси в дисертационния труд.

11. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към окончателния вариант на дисертационния труд.

Препоръчвам на д-р Панайотова да продължи работата си в областта на изследването на връзката между некроптозата и възпалителните заболявания на червата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ-Варна. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на МУ-Варна.

Дисертационният труд показва, че докторантът д-р Елена Панайотова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Вътрешни болести“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научното изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено в дисертационния труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Елена Панайотова Панайотова.

Дата: 01.06. 2022 г.

Рецензент:

Проф. Д-р Ваня Герова-Нанкова, д.м.

